

LBRIS

We know
books

Fredrik Backman

Prietenii mei

Un roman

Traducere din limba suedeză
de Andreea Caleman

1.

Louisa este o adolescentă, cea mai bună speță de oameni adică. Dovada e simplă: copiii mici cred că adolescenții sunt cei mai cei, adolescenții cred că adolescenții sunt cei mai tari și singurii care nu cred asta sunt adulții. Ceea ce, desigur, se explică prin faptul că adulții sunt oameni de cea mai joasă speță.

Mai sunt câteva zile până la Paște. În scurt timp, Louisa va fi dată afară de la o licitație de artă pe motiv că ar fi vandalizat un tablou valoros. Niște doamne bogate o să țipe, o să vină poliția, dar, pe bune, nimic din toate astea n-a fost planificat. Louisa nu că s-ar da mare, dar chiar avea un plan perfect – nu e vina planului că ea nu l-a urmat întocmai. Chestia e că Louisa uneori e genială, alteori nu, iar problema e că geniul și non-geniul împart același creier. Planul, însă? Perfect.

Licităția cu pricina este genul de eveniment unde se adună oameni extrem de bogați ca să cumpere artă ridicol de scumpă, așa că adolescenții nu sunt bineveniți, cu atât mai puțin cei cu rucsacul plin cu sprayuri cu vopsea. Bogații se uită prea mult la știri despre „activiști“ care

intră prin efracție ca să vandalizeze tablouri celebre, așa că la intrare stau de veghe paznici de o sută cincizeci de kile, cu zero grame de simț al umorului – genul de paznici atât de musculoși că unii dintre mușchii lor nici măcar n-au nume în latină, fiindcă, pe vremea când se vorbea latina, încă nu existau idioți de asemenea proporții. Paznicii n-ar fi trebuit să fie o problemă, căci ideea era să se furișeze înăuntru fără să fie văzută, așadar singura hibă a planului era că Louisa a fost cea care l-a pus în aplicare.

Dar *inceputul* a fost promițător, trebuie spus, pentru că licitația are loc într-o fostă biserică. Știm asta pentru că cei prezenți la licitație repetă întruna: „Știți că asta-i o fostă biserică?“, fiindcă oamenii avuți adoră să-și reamintească unul altuia cât de obscen de bogați sunt, atât de bogați încât pot cumpăra lucruri de la Dumnezeu.

Firește că peste câteva zile, de Paște, niciunul dintre ei nu se va mai gândi la Dumnezeu, fiindcă atunci nu o să mai aibă nimic suficient de interesant să le ofere. Dar partea bună când vine vorba despre Dumnezeu este că înțelege nevoile oamenilor, de aceea în biserici există întotdeauna toalete. Așa că Louisa s-a strecurat înăuntru pe una dintre ferestrele toaletei, conform planului. Prietena ei, Pește, a învățat-o cum se face. Pește e as la orice – de exemplu, la pierdut lucruri, la stricat chestii, dar mai ales la dat spargerii. Și Louisa? Louisa e varză la aproape orice, mai puțin la a fi furioasă. Nu că s-ar da mare, dar chiar e campioană absolută la a se înfuria. Mai ales pe bogații care cumpără artă, fiindcă bogătanii sunt

cea mai rea specie de adulți, iar cel mai abject mod de a vandaliza arta este să-i pui o nenorocită de etichetă cu un preț. De asta urăsc adulții înstăriți genul de lucruri pe care Louisa le pictează pe ziduri – nu fiindcă iubesc zidurile, ci fiindcă urăsc ideea că pot exista lucruri frumoase care sunt gratuite.

Așadar, Louisa a intrat pe fereastra toaletei bisericii cu un rucsac plin cu sprayuri cu vopsea și un plan perfect. După ce a aterizat pe podea, a zăbovit puțin și a pictat pe perete un portret foarte realist al paznicilor. Un artist superficial poate că i-ar fi zugrăvit ca pe niște tauri, având în vedere că au cefe atât de groase, încât pare că n-au gât. Dar Louisa n-ar face așa ceva, fiindcă ea vede oamenii dincolo de aparențe – așa că i-a pictat ca pe niște meduze, fiindcă meduzele, ca și paznicii, n-au nici coloană vertebrală, nici creier.

Pe urmă și-a pus o cămașă albă și s-a strecurat în mulțime.

Trebuie spus că Louisa urăște multe lucruri la ea, dar cel mai mult înălțimea și greutatea. În copilărie și-a dorit multe, dar poate nimic mai cu ardoare decât să fie mai mică de statură. Își urăște corpul, pentru că e prea mult corp, își urăște vocea, fiindcă i se pare prea groasă, își urăște creierul, fiindcă o pune să trăncănească fix când e agitată. Dar mai ales își urăște inima, fiindcă e tot timpul neliniștită. Inimă proastă, proastă ce e!

Având în vedere toate acestea, s-ar putea crede, evident, că n-avea cum să treacă neobservată când a intrat

în fosta biserică, dar trebuie lămurit un lucru: bogații observă foarte rar altceva în afară de oglinzi. Pe pereți atârnă tablouri scumpe, capodopere peste capodopere, una mai impunătoare ca alta, dar sala e plină de oameni ocupați să-și admire frezele reflectate în paharele de șampanie. Un grup de femei vesele se pozează – nu cu arta, ci pe ele însele. Un grup de bărbați serioși discută despre tablourile lor preferate, dar nu ca opere de artă, ci ca investiții, de parcă ar fi bancnote înrămate. Pe urmă schimbă subiectul, vorbesc despre golf, iar femeile râd zgomotos de ceva „fantastic“, fiindcă totul în viața lor e „extraordinar“, totul e „nemaipomenit“, și nu-i așa că e „fascinant“ că acea clădire a fost cândva o biserică? Evident, nimeni nu îndrăznește să-și dea cu părerea despre tablourile de pe pereți, le e prea frică să nu cumva să le placă opera greșită, mai bine să aștepte să-și exprime altcineva opinia ca să știe ce au voie să le placă. Una dintre doamne se întoarce de la toaletă îngrozită, fiindcă a găsit un „graffiti“ pe perete, mirosea a vopsea și a apucat-o migrena.

— Graffiti? Ce oribil! Vandalism! exclamă o altă femeie.

Dar o a treia șoptește:

— Dar... credeți că e parte din expoziție graffitiul ăsta? O fi... artă?

Panica se răspândește în grup ca un jet de pipi într-un cort. Dacă se înșală? Femeile se grăbesc spre bărbații care discută despre golf să vadă dacă ei cred că graffitiul din baie ar putea fi artă. Unul dintre bărbați întreabă:

— Avea prețul pe el?

Femeile clatină din cap ușurate și râd. N-are etichetă cu prețul, nu e artă. Pfiu, ce ușurare! Bărbații se întorc spre lucrările expuse și își reiau discuțiile de afaceri. Când se pune întrebarea care ar fi cea mai bună investiție din toată expoziția, arată spre unul dintre tablouri și spun „*Cel cu marea*“, de parcă asta ar fi tot ce este: albastru și scump.

Dacă e furioasă? Sincer, Louisa nu-și poate imagina cum altfel ar putea fi.

Printre cumpărătorii aflați la licitație mișună chelneri în cămăși albe, ducând platouri cu gustări cât o înghițitură, fiindcă bogații adoră mâncarea minusculă. După ei, totul trebuie să fie mare, mai puțin impozitele și sendvișurile. Nimeni nu îi privește pe chelneri în ochi, personalul de servire contează atât de puțin pentru bogați, așa că nimeni nu observă că unul dintre ei are un rucsac în spate.

Louisa se strecoară abilă prin mulțime – când te-ai simțit toată viața ca o matahală, ajungi să te pricepi să nu încurci pe nimeni. Își controlează perfect mișcările și abia când zărește tabloul pe care îl caută, o apucă brusc panica, fiindcă e atât de fericită, încât e convinsă că toată lumea din încăpere îi aude proasta, proasta de inimă bătând. Dar nimeni nu reacționează. Ceea ce nu e de mirare, firește, căci, dacă ești adult, ai uitat cum sună o inimă.

Cel cu marea a fost pictat de celebrul artist C. Jat. Este cel mai scump tablou din toată licitația, toți îl vor, dar nu pentru ce zugrăvește, ci pentru povestea lui. Se spune că e prima pictură făcută de C. Jat, la paisprezece ani – un copil-minune. Așa și-a început cariera. Dar bărbații care vorbesc despre golf nu dau doi bani pe asta, ci le povestesc entuziasmați femeilor care beau șampanie că e o „investiție al dracu’ de bună“ din cu totul alte motive: ziarele au scris de curând că pictorul e dependent de droguri și că e într-o stare atât de deplorabilă, încât nici nu mai iese din casă. Așa că, dacă potențialul cumpărător are noroc, artistul s-ar putea să moară repede! Și-atunci tabloul o să valoreze al dracu’ de mult!

Toată lumea râde. Louisa își încheștează pumnii.

Tabloul e și-așa scump. Atât de scump, de fapt, încât accesul la el e limitat cu un cordon de catifea. Atât de special, încât, dacă vreun sărac ar respira din greșeală prea aproape de el, s-ar putea simți ofensat. Lângă cordon stă o bătrânică tapetată cu diamante, arătând colosal de nemulțumită – în apărarea doamnei trebuie spus că, probabil, e singura ei expresie posibilă după atâtea operații estetice care i-au făcut chipul să semene cu pielea unui adidas legat prea strâns.

— Uite-l, *Cel cu marea!* îi spune ea printre dinți soțului ei, frustrată că tabloul e mai mic decât își imaginase.

Sărmana, își închipuise probabil că marea e... mai mare.

Soțul doamnei, un moș cu un ceas cât o broască-țesoasă și pantaloni strâmți de țipă pe el, nici nu se uită la tablou, doar citește eticheta cu prețul de pornire. Spre deosebire de soția lui, el pare mulțumit, căci nu oricine poate cumpăra astfel de tablouri, iar asta înseamnă că el nu e „oricine“. Doamna se plânge că e păcat că tabloul nu e portocaliu, fiindcă anul acesta au mult portocaliu în casa de vacanță. O spune ca și cum ar deranja-o că înghețata nu seamănă cu murăturile, iar clanța cu opera, ca și cum lumea e de-o obrăznicie neînchipuită pentru că nu ține mereu cont de mofturile ei.

— Și dacă i-am pune o ramă portocalie, Charles? sugerează ea, dar soțul nu-i răspunde, căci are gura plină de sendvișuri minuscule.

Louisa îi urăște pe toți. Pe bărbații care investesc, pe femeile care se pozează, pe tanti cu decorațiunile interioare portocalii și pe babalâcul ei care înfulecă de zor. Doamne, cât îi urăște. Trebuie să știi asta, altfel n-ai cum să înțelegi ce îi poate face un tablou unui om.

În rucsac, pe lângă sprayurile cu vopsea, Louisa mai are pașaportul și o vedere veche, pe care scrie cu litere tremurate: *E atât de frumos aici, soarele strălucește în fiecare zi. Mi-e dor de tine. Ne vedem curând. Mama.* Și asta trebuie să știi ca să înțelegi că, atunci când se strecoară prin mulțime și în cele din urmă ajunge lângă cordonul

din fața tabloului pe care cei prezenți la licitație îl cred o reprezentare a mării, Louisa nu mai este într-o fostă biserică. Nu mai e singură. Nu mai e nici măcar furioasă – nici măcar pe prietena ei, Pește, care era brici când era vorba să intre pe furiș undeva, dar catastrofă când se pune problema să mai și iasă.

Odată, Louisa a intrat cu Pește noaptea într-un salon de tatuaje și s-au tatuat una pe alta. Louisa i-a făcut o inimioară aproape de umăr, cea mai frumoasă inimă pe care Pește o văzuse vreodată. Iar Pește i-a făcut și ea un tatuaj Louisei pe antebraț, ceva de o urâțenie fără pereche, aproape neverosimil de hidos, fiindcă Pește era as la aproape orice, dar vraieste la desen. Tatuajul înfățișa un tip cu un singur braț, cocoțat într-un copac, iar Louisa n-a iubit niciodată o imagine mai mult. Prima oară când s-au întâlnit, într-un centru de plasament unde nimeni nu îndrăznea să doarmă, Pește i-a spus glume pe șoptite toată noaptea. Preferata Louisei era: „Știi cum dai jos un ciung dintr-un copac? Îi faci cu mâna!”

Nimeni nu râdea la propriile glume cum făcea Pește. Louisa nu auzise niciodată un sunet mai frumos, nu cunoscuse o ființă mai vie. Uneori, noaptea, Pește dădea spargerii în gelaterii, căci puține lucruri îi plăceau mai mult pe lume decât înghețata, dar cel mai des se strecura în magazine de vopsele, pentru că Louisei îi trebuiau sprayuri. Odată a spart un magazin de bricolaj, fiindcă aveau nevoie de șurubelnițe. A forțat de sute de ori ușile din spate ale cinematografelor și se furișau împreună la

proiecții târzii, căci puține lucruri iubea Louisa pe lume mai mult decât filmele.

La șaptesprezece ani, dormeau aproape în fiecare noapte alături, în centrul de plasament, cu pete de înghețată pe haine și una cu râsul celeilalte în piept, cu o comodă blocând ușa camerei și fiecare cu câte o șurubelniță în mână, în caz că ar fi încercat cineva să intre. Te obișnuiești cu atâtea lucruri ciudate când crești fără părinți și te obișnuiești atât de repede să ții la o singură ființă, încât e aproape imposibil să înveți să trăiești fără ea.

Louisa suferea, Pește suferea și mai mult. Louisa ura realitatea, Pește n-o suporta. Louisa încercase droguri de câteva ori, Pește nu se mai putea lăsa. Louisa avea încă șaptesprezece ani când Pește a împlinit optsprezece și n-a mai avut voie să stea în centrul de plasament. I-a promis Louisei că totul va fi bine, căci Louisa era singurul ei om bun. Dar după suficient de multe nopți departe de ea, Pește și-a găsit altfel de oameni. A fugit de realitate, s-a ascuns pe fundul sticlelor, în ceața minții. Adulții se amăgesc mereu că își pot proteja copiii ținându-i departe de locuri periculoase, dar orice adolescent știe că e în van, pentru că cel mai periculos loc de pe Pământ este chiar înăuntrul nostru. Inimile fragile se frâng la fel de ușor în palate luxoase și pe străduțe întunecate.

Au trecut trei săptămâni de când Louisa e singură pe lume, de când toți adulții au mințit-o că Pește s-a sinucis, deși nu e adevărat. Niciun adult nu-i duce dorul de când a murit – nimeni nu-ți simte lipsa când ești o